

Spis treści

Przedmowa	XIII
Wykaz skrótów	XVII
Wykaz aktów prawnych	XXV
Wykaz literatury	XXIX
Orzecznictwo	XLIII
Inne źródła	LXI
Rozdział I. Zakres praw podlegających ochronie sądowej w systemie Rady Europy i Unii Europejskiej	
Rady Europy i Unii Europejskiej	1
§ 1. Uwagi wprowadzające	1
§ 2. System Rady Europy	2
I. Uwagi wprowadzające	2
II. Europejska Konwencja Praw Człowieka i Podstawowych Wolności	3
III. Interpretacja Konwencji przez Europejski Trybunał Praw Człowieka	6
IV. Zastrzeżenia	11
§ 3. System Unii Europejskiej	12
I. Uwagi wprowadzające	12
II. Karta Praw Podstawowych Unii Europejskiej	15
III. Zasady ogólne prawa	21
IV. Protokół polsko-brytyjski	22
§ 4. Relacje między prawami chronionymi w ramach odrębnych systemów	26
Rozdział II. Właściwość Europejskiego Trybunału Praw Człowieka i Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej	
§ 5. Uwagi wprowadzające	33
§ 6. Europejski Trybunał Praw Człowieka	34
I. Uwagi wprowadzające	34
II. Typy rozpatrywanych spraw	35
III. Właściwość <i>ratione materiae</i>	37
IV. Właściwość <i>ratione personae</i>	38
V. Właściwość <i>ratione loci</i>	39
VI. Właściwość <i>ratione temporis</i>	41

§ 7. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej	42
I. Uwagi wprowadzające	42
II. Typy rozpatrywanych spraw	43
III. Właściwość rzeczowa	45
IV. Właściwość instancyjna	46
§ 8. Kontrola działań Unii Europejskiej przez Europejski Trybunał Praw Człowieka	47
Rozdział III. Prawo do sądu w systemie Rady Europy i w Unii Europejskiej	53
§ 9. Prawo do sądu – uwagi wprowadzające i ustalenia pojęciowe	53
§ 10. Prawo do sądu w Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności	55
I. Zakres stosowania	55
II. Niezawisłość i bezstronność sądu	58
III. Dostęp do sądu	62
IV. Rzetelność procesu sądowego	64
V. Uzyskanie wyroku sądowego	68
§ 11. Prawo do sądu w Karcie Praw Podstawowych	72
I. Uwagi wprowadzające	72
II. Porównanie standardu prawa do sądu w Karcie Praw Podstawowych i Europejskiej Konwencji Praw Człowieka	73
III. Znaczenie standardu konwencyjnego w orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej	75
§ 12. Wnioski	76
Rozdział IV. Sędziowie Europejskiego Trybunału Praw Człowieka i Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej	79
§ 13. Uwagi wprowadzające	79
§ 14. Europejski Trybunał Praw Człowieka	80
I. Uwagi wprowadzające	80
II. Wybór sędziów	82
III. Kadencja sędziów	85
IV. Status prawny sędziego	86
V. Wyłączenie sędziego	87
VI. Udział sędziów narodowych w składach orzekających	88
§ 15. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej	90
I. Uwagi wprowadzające	90
II. Mianowanie sędziów i rzeczników generalnych	92
III. Kadencja sędziów i rzeczników generalnych	93
IV. Status prawny sędziego i rzecznika generalnego	94
V. Wyłączenie sędziego i rzecznika generalnego	95
§ 16. Wnioski	96

Rozdział V. Dostęp jednostki do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka i Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej	99
§ 17. Uwagi wprowadzające	99
§ 18. Przedmiot skargi	100
I. Europejski Trybunał Praw Człowieka	100
II. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej	102
1. Uwagi wprowadzające	102
2. Skarga o stwierdzenie nieważności	104
3. Skarga na bezczynność	106
§ 19. <i>Locus standi</i> osób fizycznych	110
I. Europejski Trybunał Praw Człowieka	110
1. Uwagi wprowadzające	110
2. Skarżący	111
3. Zgodność z postanowieniami Europejskiej Konwencji Praw Człowieka i Podstawowych Wolności	113
4. Identyczność sprawy	113
5. Nadużycie prawa do skargi	115
6. Oczywista bezzasadność skargi	115
7. Znaczący uszczerbek	116
II. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej	119
1. Skarga o stwierdzenie nieważności	119
2. Skarga na bezczynność	125
§ 20. Rola sądów krajowych w postępowaniu przed Europejskim Trybunałem Praw Człowieka i Trybunałem Sprawiedliwości Unii Europejskiej	127
I. Rola sądów krajowych w postępowaniu przed Europejskim Trybunałem Praw Człowieka	127
II. Rola sądów krajowych w postępowaniu przed Trybunałem Sprawiedliwości Unii Europejskiej	132
1. Pytanie prejudycjalne sądów krajowych – uwagi ogólne	132
2. Przedmiot pytania prejudycjalnego	133
3. Pojęcie sądu krajowego	136
4. Skierowanie pytania prejudycjalnego przez sąd krajowy	141
§ 21. Warunki formalne skargi indywidualnej	144
I. Europejski Trybunał Praw Człowieka	144
II. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej	147
§ 22. Środki tymczasowe	150
I. Europejski Trybunał Praw Człowieka	150
II. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej	151

§ 23. Pomoc prawna	153
I. Europejski Trybunał Praw Człowieka	153
II. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej	155
§ 24. Skutki przystąpienia Unii Europejskiej do Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności dla dostępu do sądu	157
§ 25. Wnioski	161
Rozdział VI. Postępowanie przed Europejskim Trybunałem Praw Człowieka i Trybunałem Sprawiedliwości Unii Europejskiej	165
§ 26. Uwagi wprowadzające	165
§ 27. Ogólne regulacje procesowe	166
I. Europejski Trybunał Praw Człowieka	166
1. Język postępowania	166
2. Reprezentacja stron postępowania	167
3. Publiczny charakter postępowania	168
II. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej	169
1. Język postępowania	169
2. Reprezentacja stron postępowania	170
3. Publiczny charakter postępowania	170
§ 28. Charakterystyka postępowania przed trybunałami	172
I. Europejski Trybunał Praw Człowieka	172
1. Uwagi wprowadzające	172
2. Przydział sprawy do składu orzekającego	173
3. Postępowanie w sprawie dopuszczalności skargi	174
A. Uwagi ogólne	174
B. Skład jednego sędziego	176
C. Komitet	179
D. Izba	180
E. Wielka Izba	182
4. Łączne rozpoznanie dopuszczalności i przedmiotu skargi .	184
A. Uwagi wprowadzające	184
B. Wyrok komitetu wydany na podstawie art. 28 ust. 1 lit. b EKPCz	184
C. Łączne rozpoznanie dopuszczalności i przedmiotu skargi (art. 54A Regulaminu ETPC)	185
5. Postępowanie w sprawie przedmiotu skargi	186
II. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej	188
1. Uwagi wprowadzające	188
2. Przydział sprawy do składu orzekającego	190
3. Procedura pisemna	192

4. Postępowanie związane ze sprawozdaniem	195
5. Procedura ustna	195
§ 29. Wnioski	198
Rozdział VII. Orzeczenia kończące postępowanie przed Europejskim Trybunałem Praw Człowieka oraz Trybunałem Sprawiedliwości Unii Europejskiej	199
§ 30. Uwagi wprowadzające	199
§ 31. Orzeczenia kończące postępowanie	200
I. Europejski Trybunał Praw Człowieka	200
1. Typy orzeczeń Europejskiego Trybunału Praw Człowieka	200
2. Procedura wyroków pilotażowych	201
3. Wyroki w przedmiocie słusznego zadośćuczynienia	203
II. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej	205
1. Typy orzeczeń Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej	205
2. Wyroki zaoczne	208
3. Odszkodowanie	208
§ 32. Odwołania	209
I. Europejski Trybunał Praw Człowieka	209
II. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej	212
§ 33. Skutki wyroków i ich wykonywanie	215
I. Europejski Trybunał Praw Człowieka	215
1. Skutki wyroków	215
2. Czuwanie nad wykonywaniem wyroków	219
II. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej	220
1. Skutki wyroku w przedmiocie nieważności	220
2. Skutki wyroku stwierdzającego bezczynność	222
3. Zapewnianie wykonywania wyroków	223
§ 34. Terminy załatwiania spraw	224
§ 35. Wnioski	225
Uwagi końcowe	229
Indeks rzeczowy	237